

KARTA PRACY
DO SCENARIUSZA
DO TEMATU NR 23

Temat lekcji: Spór o sposób uzasadniania twierdzeń w etyce: konsekwencjalizm vs. deontologizm etyczny.

Cele główne:

1. wiedza: opanowanie wiadomości na temat sporu o sposób uzasadniania twierdzeń w etyce (konsekwencjalizm vs. deontologizm) oraz poznanie modelowych teorii etycznych (kantyzm, utylitaryzm).
2. kompetencje kluczowe:
 - 1) rozwijanie kompetencji w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
 - 2) rozwijanie kompetencji osobistych, społecznych oraz umiejętności uczenia się.
 - a) umiejętności: doskonalenie umiejętności notowania (w tym tworzenie prostej mapy myśli), doskonalenie umiejętności rozwiązywania zadań z zakresu edukacji filozoficznej, doskonalenie umiejętności analizy problemu moralnego z wykorzystaniem uzyskanej wiedzy, umiejętności współpracy.
 - b) postawy: rozwijanie wrażliwości aksjologicznej, uważności, sumienności (pracowitości), refleksyjności.

Cele szczegółowe – uczeń:

- 1) wie, że etykę pojmuje się jako refleksję zorientowaną na uzasadnianiu moralności;
- 2) wyjaśnia, czego dotyczy spór między konsekwencjalizmem a deontologizmem etycznym oraz zna tezy obydwóch stanowisk;
- 3) wie, że utylitaryzm jest teorią konsekwencjalistyczną oraz przedstawia krótką charakterystykę utylitaryzmu J. S. Millera;
- 4) wie, że etyka I. Kanta jest teorią deontologiczną oraz prezentuje krótką charakterystykę autonomicznej etyki obowiązku I. Kanta;
- 5) rozważa wybrany problem moralny na gruncie utylitaryzmu i kantyzmu oraz formułuje ocenę moralną analizowanego problemu;
- 6) na podanym przez siebie przykładzie wskazuje na jedną z trudności wybranej teorii etycznej.

1. Zadanie edukacyjne nr 1. Kwestionariusz nr 1a)

Przeczytaj uważnie twierdzenia (od 1. do 10.) wyszczególnione w poniższej tabeli. Przy każdym twierdzeniu zaznacz odpowiedź tak lub nie, w zależności od tego, czy podzielasz poszczególne przekonania.

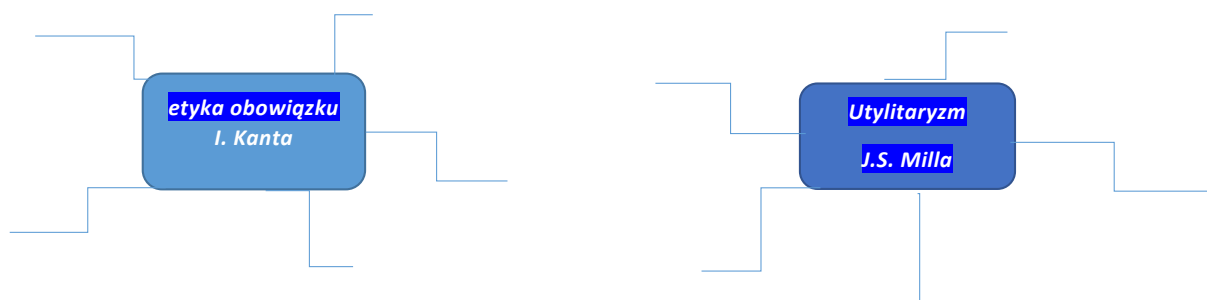

Kwestionariusz nr 1a)

lp.	Twierdzenie	tak	nie
1	Oceny moralnej każdego czynu (działania) dokonuje się zawsze w oparciu o jego przewidywane konsekwencje (skutki).		
2	Istnieją takie czyny, które są zawsze moralnie naganne, bez względu na intencję sprawcy lub inne okoliczności.		
3	O moralnej wartości czynów nie decydują ich skutki, lecz zgodność czynu z odpowiadającą mu regułą (np. normą moralną).		
4	Istnieją wyjątki od norm moralnych.		
5	O moralnej wartości czynu decyduje w pierwszej kolejności użyteczność danego czynu – użyteczność jest miarą dobra i zła moralnego.		
6	O moralnej wartości czynu decyduje взгляд na własne szczęście – działanie przez to jest moralnie wartościowe, że uszczęśliwia jego sprawcę.		
7	Spośród wielu możliwych do zrealizowania działań, moralnie słuszne jest jedynie to, które uszczęśliwia możliwie największą liczbę osób (istot).		
8	Zawsze należy traktować inne osoby jako cele, nigdy tylko jako środki.		
9	Istnieją moralne obowiązki, które zawsze należy wypełniać.		
10	Rozwijanie własnych zdolności jest bezwzględny obowiązkim moralnym.		

2. Zadanie edukacyjne nr 2.

Słuchając wykładu na temat sporu o sposób uzasadniania przekonań moralnych sporządź krótką notatkę – warto stworzyć prostą mapę myśli na temat pojęć i twierdzeń etyki kantowskiej oraz etyki utilitarystycznej. Możesz stworzyć własny schemat mapy myśli lub wykorzystać schemat poniższy – pamiętaj, aby **wyróżnić główną zasadę etyczną** każdej z teorii.

3. Zadanie edukacyjne nr 3. (Kwestionariusz nr 1b)

Na podstawie przedstawionej w ramach wykładu charakterystyki utilitaryzmu J.S. Milla oraz autonomicznej etyki obowiązku I. Kanta, każde twierdzenie z tabeli (od 1 do 10) oznacz odpowiednią literą – K (kantyzm) lub U (utilitaryzm), w zależności od tego, czy jest ono zgodne z etyką kantowską lub z etyką utilitarystyczną (możesz korzystać ze sporządzonej przez siebie notatki – zalecana mapa myśli).

Kwestionariusz nr 1b)

lp.	Twierdzenie	tak	nie
1	Oceny moralnej każdego czynu (działania) dokonuje się zawsze w oparciu o jego przewidywane konsekwencje (skutki).		
2	Istnieją takie czyny, które są zawsze moralnie naganne, bez względu na intencję sprawcy lub inne okoliczności.		
3	O moralnej wartości czynów nie decydują ich skutki, lecz zgodność czynu z odpowiadającą mu regułą (np. normą moralną).		
4	Istnieją wyjątki od norm moralnych.		
5	O moralnej wartości czynu decyduje w pierwszej kolejności użyteczność danego czynu – użyteczność jest miarą dobra i zła moralnego.		
6	O moralnej wartości czynu decyduje взгляд na własne szczęście – działanie przez to jest moralnie wartościowe, że uszczęśliwia jego sprawcę.		
7	Spośród wielu możliwych do zrealizowania działań, moralnie słuszne jest jedynie to, które uszczęśliwia możliwie największą liczbę osób (istot).		
8	Zawsze należy traktować inne osoby jako cele, nigdy tylko jako środki.		
9	Istnieją moralne obowiązki, które zawsze należy wypełniać.		
10	Rozwijanie własnych zdolności jest bezwzględny obowiązkim moralnym.		

Zadanie edukacyjne nr 4.

- Sprawdź swoje odpowiedzi do zadania 3.; popraw ewentualne błędy; popraw lub uzupełnij notatkę.
- W świetle uzyskanej przez Ciebie wiedzy na temat etyki I. Kanta oraz etyki J.S. Milla oraz mając na uwadze udzielone przez Ciebie odpowiedzi do zadania nr 1, wskaż, która z teorii etycznych jest ci bliższa.

Zadanie edukacyjne nr 5.

Uwaga! Forma pracy: praca samodzielna lub w parach. **Preferuje się pracę w parach** – uczniowie dobierają się w pary, ustalają wspólnie zasadnicze odpowiedzi dotyczące części 1), 2) i 3) zadania, a pozostały czas – 3-5 min – poświęcają pracy samodzielnej: jedna z osób koncentruje się na przygotowaniu uzasadnienia uzgodnionej wspólnie oceny (3), a druga opracowuje odpowiedź do części 4) zadania.

Polecenie:

Przeprowadź analizę etyczną przedstawionego poniżej przypadku, zwieńczając ją oceną moralną decyzji (domniemanej) W. Churchilla. Swoją ocenę sformułuj w ramach wybranej teorii etycznej (kantyzm lub utilitaryzm). Wykorzystaj zaproponowany schemat odpowiedzi.

Przypadek:

Poniżej znajduje się zdjęcie zbombardowanego przez Luftwaffe w nocy z 13 na 14 listopada 1940 r. Coventry. W wyniku nalotu niemieckiego lotnictwa życie straciło ok. 550 osób, a ok. 1000 zostało ciężko rannych; zniszczeniu lub uszkodzeniu uległo ok. 60 000 budynków.

Niektórzy historycy twierdzą, że Anglicy (w tym W. Churchill) wiedzieli o mającym nastąpić nalocie, gdyż kryptologom z Bletchley Park udało się przechwycić i rozszyfrować niemieckie depeche. Zakładając, że faktycznie W. Churchill wiedział o nadchodzącym nalocie na Coventry, lecz utajnił te informacje z obawy przed tym, aby Niemcy nie zorientowali się, że Anglicy potrafią odczytywać ich szyfrowane *Enigmą* depeche, **ocień**, czy domniemana decyzja Churchilla była moralnie słuszna. Zaproponowaną ocenę uzasadnij odwołując się do pojęć i twierdzeń etyki kantowskiej lub utilitaryzmu J.S. Mill.

Schemat odpowiedzi:

- 1) Wybór teorii etycznej:
- 2) główna zasada etyczna wybranej teorii etycznej:
 - c) nazwa zasady:
 - d) treść zasady:
- 3) Ocena (spójna z założeniami wybranej teorii etycznej):
- 4) Uzasadnienie (odwołujące się do pojęć i twierdzeń wybranej teorii etycznej)
- 5) Odwołując się do analizowanego przykładu (lub w oparciu o inny przykład) wskaż istotną twoim zdaniem trudność wybranego sposobu uzasadniania przekonań moralnych:
 - a) trudność konsekwencjalizmu:
 - b) trudność deontologizmu: